

СИРИ ТУҲАНЫЫГА УЛАХАН БОЛБОМТО УУРУЛЛУБУТ

Бу күннәргә тыя ханзайыстыбатан сайыннарыны тудуған соқуон барыла ворвот дьүүлүгүр тағыста.

Союгуи барыга өрөсүүбүлүккө тая хайыаыстыгытын кэлиминик сайыиынарыны бары хайыаааларын кэсэниик хайыы. Сири гууааныга, үрдүк үүчүүнү ышлыга тууаайыга улахан болуоно үүтүлүбүт.

Бастагы миспийа үнүс пузунтар Сокуон
ирбэт тонноох уонна кылгас үүтэр
бодьахтоох устубулууда сиринэн
дыарыстанныыга сеп түбэһинирэн
оноруллубута ыйыллар. Сүрүн сымт сирн
туһаныыга бастаан техноконилары киллэрэн,
идин киллэн, элбэк бородууктуулары ылан
Саха сирин өлөксөөгөрүн бэйэ
бородууктууларын хасчылыыта
туһаныылыыстах.

Үнэ халамжтай бичиглэл дээрх таныг
территориалын — улсуудын,
нэгдсэн эхний стратегийн
бүлэгний нэгдэл, программа оновчтой
сүлжээний үзэгдэлүүд. Бууца
бүлэгний нэгдэл сүлжээний үзэгдэлүүд
координат.

Государственный өйбүд: багышталары чөлүтүр түпсүзүгө, сүри таба туукаан өлөм үүнүүнү ылыгыта керүүлүөгө. Сиргө үлгүзөткөн сагалары элэр фермерлергө эмиз өйбүдү оңоңулууга дэмилт. Кормопрониздовствены сайыннарыгы туушан салаа сүрүлүбүт. Ингэмтэлээ, сүзэліннүтүк айсылыгы наада буолар табымынан бөлөмтөн, сүлөтүтүн, сылыттан үрлүк бородуукусуйаны ылыгыта олук уурлуухтаах. Растениеводствога — мергюппуйу, оңурут астарын, бурдугу үүнүсүрнүк эмиз көмө керүүлүөгө.

Государствотогн кэмэ үлэ оюурутуугу
үрэлшлэл, урдук кордорууну ситислэл
хуааһалтабалуур, фермердэргэ көрдүлүбэ.

Союон барыта сирэ калыра үлэ кээмэйн
киситилэ, бордодукуяаны үрэлшлэл
туһалһамыт. Улууспут бу салаага үлэлтгэр,
сана докумуону билсэн санааһытын
үлэлтгэрлэлгэр, ээнилэл киллэрэлтгэр
ыларбани.

М. ПЕРМЯКОВА,
тыя хаһаайыстыбатын управлениетын
кылабынай агроном.

Патриотизм тынызгар иитии

**“ҮЛЭБЭ УОННА ДОЙДУНУ
КӨМҮСКҮҮРГЭ БЭЛЭММИН”
ХАМСААНЫН МАННАЙГЫ КУРСА**

Алтынныг 7-9 жүнзирнэг Дьокүүсай нусрахаа "Кыялын 30 сайд" спортивной дьаарышаа ЧГ ФКСИ-ын көүдөөлөөнөө, республикаа аан бастакытын Россия физкультурнаа-спортивной комплексын пүнөөн ылышкыраа "Улааа уонаа дойдуну көмүскүүрээ бэлэмнээ" хамсаадын чүрчигтөөн, физкультурнаа, спорт специалистарын нисирнэг таахымын үрэлтээ аналхыа күрө ылышкылаа. Күрөө республикаа 26 араас улуустарыгтаа физкультурнаа нисирчтороораа, специалистараа ону тээгэ учууталыраа, уонсааа холбоон, 270 күннэ ылышкыны кылаа.

Манна сүүн лекцнийн уншаг теорины институт научий үлдээгч профессор, СР "Удса-
уудна дийдуну комүүсүүртэ бэлэмийн" научий-методический кингин салайагчы галк, С.С.
Гуляева хэсэг. Тэрэгийн приставтан чаагын – физический инстинг наука кандидат, институт
спортивной-педагогический дисциплинатын кафедран профессор, норуугтар ихэн
ардын ариушааг спорт маастар, чөлөөчи ариушааг Олимпийский чемпион Т.В. Савокина,
унша спортивный еднөөрөөрөө унша төрт ооннуударга кафедра сабириислэй П.И.
Собакин тэрийн кытгыг.

Курс ымыалманытар физиктуура государственной ыктымалытар, “Үлбүз уюмга дойдуну көмүскүрүз бэлэммин” Россия физиктуурунай-спорттивнай комиссияс сурун өткөзүлүн быылытынан, республика ишбилсиктерин барытын хабап тәрйиниңиз, ишбилсикчи үтүс аралыгына тест топортуура методикаларын, нормативтары согтоотук туттарыгыт оды, сурун туулаанакс болпуруосотарга, юмук колсөтүн, ыктымалына.

Курс түмүүн, бэрэ истээччилэргэ улашторенискал туттарыахтылар. Ини курдук ЧГФКСИ-на "Улус уонна дойдуну көмүскүүргэ баһамын" хамсааһын чарытаһын дойду үрүүтөн ньаһылар биэр суолталах тэрэһини республикада үрүк таһымта тэрийдэ.

Семен ЖЕНДРИНСКИЙ.

Улүүска -- бу куннээрээ

ЫТЫК БАХСЫ СИРИГЭР

Улус баһаальтын алтынны ыһынаары
баһаальнан, улус тоһилтоһсэрэр чэтин-чобик
олобу проианганаһаһын салһанар. Ол күрдүк
актын иһилтүз бастакы гэрбһин Арыһаах
тоһилтоһтти саһаһеһыта. Бу сарыһа гэрбтэ
үлөһтүгэр, аһыһа уонна ыһаһтар, Баһы
тоһилтоһт дьонун-сэртти кэллэри күрүстүгэр.
Иһилтүк олоһоһхор аһыһаһыһыһа кыттан
сэлтөһ өһлүрүтти туһаһаһар.

[illegible]

Борсседэтэтэ РФ Катаров бэрт үгүс сана бырайыктар, гриппар түстөрүнүн ону сэрэ хайбах бигрээ түмэтэ, үлөн-хамнаһы тэрийгээс собут тутуунан киэнтэпк юксеттир. Нэйленинэ үгүс араһта улуустаагы социальнай харита управлениетан, дьарыктаах бустуу кэлини, субсидия агаһыотта. "Мои документы" мууну диктальны уонна государственнай эйбэх онону онорор улууста, олоһа уонна попечительство салааларын специалистарыгар туһаллаах болтуруостарын ыйыттылар, быһаһтарарлар. Ону сэрэ улуустаагы киин бөлүгүтэ кылабыһы быраһа А.И. Коркин, педиатр уонна гинеколог быраастары иһлээ таһа сырытта. Окуоска үөрэнэччилэригэр аһаһ, ыһаһ уонна дьэ көрүн социальнай-психологическай киинин педагог-психолога Т.П. Филиппова, "Сага олох" хайып редактора, улуус общественный түмүүтөрүн борсседэтэтэ, оуун ыһаһа федерация чиник А.А. Захаров бэрт интерпретиней тэрэһини, сокуу сүүрэннэри көрдүрүлэр. Окуоска үөрэнэччилэртэ спортивнай салаага оуун ыһаһ көрдүр, дуоһун аһыһылар. Улуустаагы дьэ көрүн салаага сүүрүннүр специалист П.П. Булаева психолог-диагносттарын түмүүтөрүн кытары юксеттэ. "Наттаабы" сайыһаа таһаһ үлэһиттэри кытары көрдүстэ. Нэйленинэ көр уонна кулуктаскытарар аһаһ, "Добот" паркомарскый салон (универсал-мастар О.Н. Борисова, спонсер-вицеменг Л.Е. Окуеняникова) үлэһитэ. Ону сэрэ 23-с Медтох киин аптека (М.Е. Никольева) эмп-томт көрүннэрин, "Маарычачи" ПО онорон таһаарар бордукуһун дьэһитэ-сэрэһэ аһыһылар. Салһы улуус ыһаһын күүһүнэн түрүрүлүбүт эбэһэ юксетэри аһаһааскыт дьэһитэ көрдүрүлэр.

Айынан ибн сулга арав салхал булар. Онука
көмө-пирэх бусбут бахыс нөһилөгөн бийлыктар И.Ф.
Барышова, Аларар нөһилөгөн бийлыктар Н.П.
Попова уонча Мугудай нөһилөгөн "Сарыал" түмүү
салыһаһылыктар В.Ф. Казанова көмөкөрүн ибн ууус
түрүктөрүн бөрөһөлүктөрүн алытараттан дүрүг
мөһүбүлүгүн түрүктөрүн:

ДЬУҢҮЙ УРАН УРУҢҮЙДАРЫН БЫЫСТААКАТЫҒАР

Чурагчид илэм сайнах дэсхмүүгээр илгээхэд дасгалын сонгобхоорой, "Аймал" клубууд улам дүүрүүлж сайнхны кишинэр Хатгалы нэвчлэлтэй бичүүтгэх олохгоор, үлэ бүтэрээд, нэрэгт мөхснэр, худууниууц Никалай Николаевич Колесов-Дууны персоналий бичээхэнэ үөрүүсэх бидний амнигын аймалын.

Улуустун урн тарбастах хуудуундукаркылан биререр Н.Н. Колосов айар үлөтү сүрдүгүр дьотун тэрэтин кийн убудуейтөк 70 сазыгар аяган ытыгылына. Бу күн Халыы тэбикетин бэйилэлэ УН. Аласова эүрдэ тылын этэн турн, Никсей Никсевична "Тэбикет бөүстөтх тэбикетин" бөүтүн тутарн. Милы тэбик Чуралы тэбикетин бэйилэлэн социалый бонтуруестарга солбуйынчы П.Е. Гүлөв, улуустакы культура управленистан нанилэлэтын эбикетин тэлөрөчү А.М. Сивирнова ода тулаанна сазыгачылар испет эүрдүгүрн төртүр, бөүтүгүрн тутарн.

Комус кыргыздардын айылга жер көчүрүүнүн урпактык мыйзамына ылайык Н.Н. Колесов бул кыргыздарга урууларынын үч убагында сарга, харпынага түзүлсөбүз убагында эмне көрүшүзүз тузоруз. Төрөбүт-үсөсөбүз Саханын сирин динести айылдаган, көчүрүүнүн төрөбүт-үсөсөбүз сирин дойдугу, Халыктын манашына карашыларын жазууга түзүрүн урууларынын харпыналарын муштап джон сарга, астына көрүз. Манаш каны убагына 40-н убагы турду. Бүгүндүгүнү сабылалаштык дүзүрүз, биринчи-бир халыкманга уруулары көрүтүз эң канын убагында.

[illegible]

Anna ZAKHAROVA.

“САНА ОЛОХ” ТӨРӨӨБҮТ КҮНЭ

Алтынныг ий 15 күн – улуустанды “Сана оюу” хайаат дэофун-мааны күнүгөн булар. Чураачыбыг улууна тэркэлбиге биір сылын аасыгын кэнне, ол эбгэр 1931 сыллааха Чураачыга Саха сирин оройуонаарыгтан биір бастааынан сахалыг тыллах оройуонмут хайаага күн сирин көрүтү.

Бастакы аял "Сэссаликыме суом" дьон этэ.
С.А.Новгородцев алфавитынан латынныи
суруктаада-бичиктөөз. Бастакы нүмэр 2500
мээмттарынын бичиктэттиин, бүтүн Илин Энэр
муустарыгар тараммыста. Очиртообу хэм
ирдэбилгезин сылаа-сорууга салы алоку тутуута
иппизин, Сэбит быһаанын пропагандалаа этэ. Дьэ,
ипи курдук улууспут хаһыта көхүстөһөнүн
тарыйсан. Ага дойду сөрүттөгөр дьон өйүн-сайытын
түмсө, кыайыгыга кынаппан кэлөөз. Онтон салгы
эрин урусалын, көһөрүлүү согулум оһорумууга,
эйбэк алоку тутуута былвас сурун коммундохчуут
былбута. Социализма тутуу, солдустары тарийн
курдук государтственной политика тыа сиригэр
элэгэ суох ыһыллыытыгар сурун агитаторунан,
пропагандалыынан олус таһары улуксуок үлэсөөбүт.
Саха бастакы романиста Эршик Эристяин, буйун
суруланчылар Күн Дьирибинэ, Алексей Бронников,
поэттар Феоктист Софронов, Роман Данилов, уонка
да алын чулуу таллахтах дьоммут үлэттөн-хамсаан
дасыктапын хон тутта айдымбыт.

Хайлах үзэгдэлтэрийн хамта тэмцэ төлөөсөөй
професийн нилээ багтаах, полиграфистар үлсүр
эмэ олус үлсүр таамаа ахылар. Оройномут
полиграфиста тарихилсүтэж, Республикаа чулу-
лар оршолулар чинсэлхик аагаан кибитэ. Ор-
сисларга полиграфиста үлсүтэж, улсхан коллектив
сайаан аастыт юмнхон П.М.Маслов булар.
Олутан тахса сүл бөөр тэртэжэ сайаагчын
үлсүтэж, сөбүлүр дываага бөринилхик булууну
наава тусулуур.

Хайнагчидыг "Сага олох" дэс дэон-сэргэ олу сэбүлүүр атын 1962 сылаахда нэбэрбгтэрэ. Чуралгы олохтооку салалтата, айар актив олу солтоок аты талан ыбгыгтара билинтэ нэбүно дэсгэ илгэ сугалаах, бэйгэ урты махталлаах. Олон салгы дэон өйгүтэр-санаагытар олу чугас, пэриодический тыны илгэ, дэбүгэ таталы, сырдыка ырыны олохтоор "Чуралгыга күн тасар" дэон С.Р.Данилов – Роман Данилов сүрүбүт хоһоонун илгэ тыллара хас биридин хайааг нүмэрин нэбэгтэр буолбуттара. Олон ылаа улуспут бастыг ыгычта, дэбүгэ үгэнт дэоно производствода, спортта, үөрөхсэ, искусствода сиппизилэрин уруйдуу кынаагаа тыллар буолан, үгэ кэмгэ этилэллэр.

Билигин "Сага олох" хаймат "Сага олох" редакциялай-издательский холбогук автономнай уурхиденьелар бөлөгтэнэр. Ол эбэтэр редакция уонна типография биер тэрилтэ буолан, бу государственнай соругу талорбот. Улуус хайыггарын түмэр, иленир-садаалыр тэрилтээн Саха-Республикайын бөһөккө департамена буолар. Салайааччыбыт А.А.Егоров дээн бэрт уопуттаах салайааччы, хайбаанчабыт илэсөөх талааннаах суруйалыыс. Билигин Республикабыт Ил Дархана уонна Правительствоа хайыггар илгэр, үрөтүр, сырдатар орууларга улахан болгомото уураллар. Аны сорук туруоран, республика олохтоокторо кырдыктаах информацияны билиһиньтэрин ситиһилэр, баар кыагалары уонна инноват саадылар сорукарын нэбиисинньэни кытта биергэ ырытыһан үлэнир буолбуттара, быһас уонна общество тумусуокутэрин көрөһүлэр.

Коллективна библиотек барьта 15 күйи үтэлгир. Бастагын туран, савмай сүүрүн сазга – ханьгаг таһаарьгагта буглар. Эпигизнир сажиртээрнэн А.Н.Зхарова дигн эдэр эрээр, суруньлыгтаа эйгэлгир бэлэвч уолпуттаа күйи үтэлгир. Айар, суулар хамандга А.М.Спичов, С.А.Жеиринский олус таһаарьгагтаа үтэлгирлэр. Ханьгаг дийлн-рүн бэгчэт туйгуна Ф.А.Протолыжон буглар. Салгыг библиотекердээс, полиграфия отеллар

А.С.Лыткина, Н.Д.Буряева, С.А.Павлов баро тилсан үлэгтөн, алуус таһаарылыахтык бийлыгы сымлы түмүктөн эралар. Ол курдук Дюкуускай куораны ыһтылыбыт бийлыгына Чурагыт полиграфистара алуус үрдүк сыныбылы ылыттылар. Сарни ботароно, улус бочултаах гражданын И.М.Павлов "Чурагытыр Ийэ дойду көмүскэтир" деген кинигетин аах уустук технологияна, алуус тускайгытына онорон, дон бийрибисин ылыттылар. Кырыгытын эттэхэ, бийрибт да аспына, аахылытылар эрэлбит үрдээн сыһыар. Аныгы үйөү тын бородууксуяны ысан үлэгтөнүмүт опокко анрон, "Дары" деген сурунаал таһаары, дойдубут асоон дойдун опокторун, үрдүк кыһылылары ксег ранага сырдтабыт. Манна сурунаал онорууттар, ыһтылытылар, бөгөттөнүтир бийаны бийаны О.В.Трофимова сүтэр.

Ырмалак үйгөргөр бийиги курдук производствениң, хозрасчетнай тэрилтэлэр баар кыһаллалары, тирөөн турар күчүмдөйлөри мүчүлүчү түстөгүсү, окусуну ылан, экономическай бөлөһөннөлдөрү күпүлгө мөһүүрү ханна барыай. Ол эрэри хаммалыңга уопуттаах бухгалтерлар, экономистар баар буолуштарына, ырмалак бөлөһөк байкалыктар кийи сийи салбылаахтык эрэтиң сон. Онук дьонунан экономистың Д.Н.Пятковский уонга хониттэн албасо үөрөтөр кычкылың Л.В.Горохованы ааттыбың. Эдэр кийи үүткөн-сайдың утуска бир баатың бухгалтер буюбу дини эрэлтөһөң. Бордукусуыбылың апылааһыңна уонга билээрлериңи ылыңга Л.В.Захарова үлэтиир. Дьабит сылаас, ыраас, сырдык буоларыңар Д.И.Семенов, Д.Д.Кривошапкин, С.П.Могайстерена үүнөтө кыһаллалар “Үчүтэй” уопускаҥа озорор эр кыргыттарың Л.К.Попова, Н.Н.Пухова, Л.Мазаринская, И.В.Бариевич өйдөрүңн-сизэриңнэн курутуң биригэ буолалар.

Тэрийгээ материалтай баята тулсан, үлгэр-хамнаа өсө урдук тахымта тахсылтын сийлийн улуусгүйт даалдатын өгөгтүн буюар. Ол курду өсө И.Н.Аммосов улууса багшынхны олонд сана дмд тутарбыгтар ойбугүй-санаабыгтын тулалдагта, үбүсн өйөөбүтэ, сана оборудование кийитин сийлэгтэ. Билгийн А.Т. Ноговицын уонга кийи хамангата "Сана олох" хамнагн бэйлэрэгэр чутас тутан, бинэр кэлим политиканыг илтгэр буюулар. Обществений куустар хайнгт логую түмөн, көбүдөн эрэлгэр хайнгачыгтарга сана салгарты арылгара салбига суох. Улууса түмүү бээр бары тэрийгэлэр сайгачыгтар олох буюара чускай. Чусалан, бийиги курдук, социальный хаманнаах, оуу тэнэ хохосчотни тэрийгэлэ улаан өйбүл буюларын тохослоон бэлэстийбин.

Бийиги тэртээ бэлээнэ орбитинэн дон тутта-
быт. П.М.Массаев, С.Н.Чингизаров,
Т.П.Смирнова, М.М.Дьячковский,
А.П.Смирникова, М.С.Савина, С.И.Семенова,
А.Е.Захаров, Д.М.Филатов куруук тэртээтүгүлүр
сыйдаштар, тэртээтүгүлүр кууе-көмө буолал-
лар. Хайтан да махталлаах тылларынан ахтан
аһабыт общественной корреспонденнарбыт:
И.П.Пономарев, Г.С.Пигонина, П.В.Корняков,
Е.М.Каженинаны, П.И.Полосаевы,
М.А.Герасимованы, В.Д.Пивоваровы, уонна да аһы-
тары. Кинилэр суруйуулар куруук интерпретаций,
актуальнай, дон сэнэриитин ылар эрэ буолбакка,
олонут уулаштын үтүө өттүлэр уларытар
кууеулар.

"Сага оюк" ханыг уугуу сайшмын сайшсан, Чургын дэвүн үлэнт дэвүн түбүн сүрүйн, улахан историын сырдын кэбит сүүн үтүлэж. Онон бар дэвмүтүн улуустуг "Сага оюк" ханыга "Төрөөбүт күнүн" иттигик-истииник ээрдэлибит. Адааңчыларбыттар ис сүрэгэн төсөр үтү сайыбыт сырдык Алгытын аныабыт. Куруук ханышкытын кытта бөгөт булун, сүрүтүн, аялын. Дэлдөжк булун, дөрбөй булун!

Хайшада, конингани, атында бореоттуней бордохукеуялары онгортон тапшарылыта бэлэмсэмийт матырайаалыта сзайшыыр, танар, атытнык ултхоо керсальыр спецалист сыылаа суох тах- сыытын боребикеральыр корректор, бэлэттэччи үлэниилэр. Билиги редакционнай-издательский хооботукупутар үр илэригэ тэтиг билиыабыт уопуттах үлэтигэрибиттөр өр кэмгэ үлэстэн билигин боуоттах сыппалытга спорор Светлана Илюкина, Семенова уонна керсальыттан, бэлэттэччиин үлэтигэ Федор Алексеевич Протодьянов боуоптар.

С.И. Семенова 1980 сыллааха Новосибирскайтагы типографическай училищаны „Иштон талы наборщик“ ийеккэ бүтүрбүтэ. Итинсэ, Чуратылаагы типографияга үлэни кырибүтэ. Күнү үлэни кырирэгэр тиксөөрүгү үлэни кылыбый көмө этэ. Директоринен Петр Михайлович Массан үлэнирэ. Оройун эригэлэрин социалистическай уюулаһытыгар мадды бастыһынара. Ыччуннэй бороуукейга барыта бу эригэлгэ оһонулара. Светлана араас сакаастары, блядалары оһорууга сыддара. Хаһыаты танан оһорууга — перспекта үмү үлэлибүтэ. Бастын үлэтиэк көмөсөлөтэ. Коммунистическай үтө удартыһыт! Бастыһа.

Бэлэвээх санаа технологиудыг киндертер, компьютер үйгээ хэлэл, типография бэйгэни үлгэн түмүктүүр кэлигэр нэли тэргээ холбослутгара. Светлана производственный отдел сайианччтын шаммыла Анал курса үөрөнч, санаа технологиудыг бэлэвээхыг. Илгээн нэблээхын уурайгыг, барьтын компьютер онорхор булбууга. Кингээ, араас сакаас онгохуутун бэлэвээхыгара, өнөөх бөгөөт онгохуудыг булбууга. „Дугло“ кыра форматгады бэчээтлүүр массыгара, ОК! өнөөх прентер, о.д.а. апылалыгынгыг. Илгэри Светлана бэйгээ үлгээгээ үөрэммиг, апылгара үөрэммиг.

Редакционный-издательский маббук кыялалары, буклетлары, брошворалары оңорууну лагит баһыдабыла, бойсуну берестуеуиуиын арас баысталамаларга сипитилеостик кытгар буюмбуга. Оң курдук ерестуубулукка кытгышыбыл "Пешаный двор" баысталамга Дурунчы "Келбелест" кытгы изаас кыостон кыбыла. Киниз ташыгынд, дизайнын Светлана оңорбуга. Ити курдук баысталамга кытгыбыл ИМ Павло Ага добу Улуу сэрпитииз, ДП Чечелбес кыберитутэ алаштык кытгытара арас етегеннок дипломарынан баысталамалара.

Светлана Ивановна коллектив
итгэлаану, 1998-2011 сс. профсоюзной
тэргэтин сайабыта. Кинигэрийн тэргэ
араас дэахуулар, итгэрийнэй
керсүүхүүр, бэрэһлэһиыктэр, оскула
оболорнуун шөөтлэн, о.д.а тэргэлибэт
тэрэ, Улуус кинигээр ыгытхулар араас
тэргэрийнэргэ бэйэ кыагыны асыһыһыа
кытхыны ыларбыт: Биштин ботуотта
сигэһэлэнгэ да олодор, тэргэтийн
сигэһэлэнгэ бысат. Араас ыгытхулар
дэахалтарбытхулар астыһыһаһыа
кыттар. Ачыт бэһына бусат, улаһы
тэргэрийнэргэ, кибит ыадытарбытхулар
ас астыһытхулар кэмээһэр. Илһэһэргэ
дэахуулаһынан кэһэһэргэ, Кыаһы
парелдхулар кыттар тэһастарбыта
тэһастарбыт

Бюджетная табуляциях уште Саха Республикатын Правительствотын осто ола уурдурар мотомин баччыммыт Саха Республикатын баччын туйунга, "Докускай улууһу тэрэтэммит 375 сылы" бачч кайаарыт.

Ф.А. Протодьяконов оройуоннааҕы типографияга 1989 сылыаҕа, 18 сааһыар, бэчээттэрэччи илтигэр үөрөнөөччигин киирбитэ. Илтигэр ыла бу тэрилтэ 26-сыһыа устатыр. Бастаан кыргычтар, үрлүк (хыскай) бэчээт кэбэ этэ. Ол апта хайыат матырыйалынан төбөлөрүн илтигэр биллэрин буукубаларынан (ирибиксигэр), таскы диктотип массыһынанан строкаҕын талыһыһыһынанан формада утан бэчээк бэчээттэртэ. Апа бастаан плоскостный "Моно" массыһага турбута. Бэчээттигэр хайыат форматынан быһыһыһыһыт кумаарынан эртэй турар барабаһыта биллэрин-биллэрин илтигэр угуһула. Олус чуолкай хамсаһыһыһыт, буюу ирдэртэ. Хайыат күнүс ончолуһун бэчээттигэр түүн бэчээттэртэ. Бу олус эппиэттээк, ирдэбилтээк үлэ Үөһэ Феликс аһаһыһыһыһыт, хойуутатыһыт талыһыһыһыт, үлэһиттэ, типография тарбаһа баһыһыт, бэчээт үлэһитэ буһа үүһүмүтэ.

Оройуонаадаы "Сага спокс" хайыат редакцията уонна типография хабарыспуттарын кэнигэ, 2000 сыллаахха офсетнай бэчээккэ көспүлүтүт. Бастаап Тааттага бэчээттэтэрибит. Итиннэ Федя сылыара, бэчээттигиз үөрөмүгүз, Сага офсетнай бэчээттир массына кэлбитигэр, Григорий Логвиновтыын, Дмитрий Семеновтыын үлэсөбүттэрэ. Кэпэ "Хамала" тупсарыллыбит офсетнай бэчээттир массынаа Саваа Александрович Павловтыын үлэливиэр. Уруксу отуттар хайыат хааныстыбыллар, ордуу шрифту аанна көспүтү булуутулар үнсүтүр күүрөр буулаастарына, билигин итинник этии суох. Элбэк хаартыска бэчээттир булубутун, хааныстыбы тупсубутун билиэтиһиэр.

Таригтээр зэлэх үлэни байхгүй байх, хардрыга солбуйгуута сэлдвар дөөнор олус нэлэлээр. Федор Алексеевич итгэлтүгэн тарбахаа багтанар кишигнээ. Халдмалан эгэрбичиний длаан эгэрбичин сүүр сэлдэн түрт үлэни тослорор хянагаах. Ол кириук үнээ эгээсү халдмал верстаталар олорор, корректордлан дилмалар, алларгаа эгээсү түстэнигнэ тассирдлан сол, сөнтон түгэх хосно кирион кууаагы быстариаага, халдмалын бичигтээр. Олон ням эмэ хярылалдана уулускааа бардмал, киши кириүү барбаах Федоны сорулсатар. Алдастаага зэлэх үлэни солбуут дон кишигнээ кишкэйлээбэт. Олнооор, уулускатын кишигнэ зэлдмалдана, кишигнэ киридмалдана, тута ылынан үлэсбичингөн барар. Үлэниг эгэрбичингэстээсү сэлдмалдана, ылсбытын пилээр пилээр үгүе халдмалдана.

Араас тэрэгнийгэр, суботунуыктар
Федта суох асастар. Сүгүү-көтөбүү,
булуу-талыы өтүтэр киин сүддүннэрэ
өрүү илал курдук. Дьоксуусайтан
кумаары, тэрэгтэр туттулар маһырыһал
аһалыга эмэс сүдүс-көтөбүү

Хаймаг үлэһитнэрэ, тылы кытары
сигэстээх үлэстэринэн, мадны
хадьыһа, тылын ооньоһо сыһар
үтэстэр. Федя аир саһытан бу эйгэ
сыһабыт буолат, мадны үөрө-көтө, күл-
ооньүү сыһар үтэстэ. Көһө, сүдүгү
майгылаах. Хас да көлүгү
хайааччытардын биригэ үлэстэ.
Бэһэңкэ үлэһитигэр бастагы хардыһы
отторугар кемеллүстү салайааччылар
наставнигар Петр Михайлович Массажин
маһанар, сигэһин бастап, мадны биһэ-
көрө, өлүү-көмөлөһө сыһар.

сайдлыгтар эгжилт суух үүдэллэгийн
тэргүүлэгч тулаах кишингэ Федор
Александрович Протопопов таваарын алах
үлгэр Саха Республиканы
Хэргийн газрын тэргүүлэгч
тэргүүлэгч, Саха Республиканы бэлтгэл
туйгуу.

Алексей СЛЕПШОВ

Афанасий ЗАХАРОВ.

“Санта олюх” РИХГУ редактор - дистриктер.

